

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 16 mars 1900, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående
understöd åt arbetaren vid myntverket A. Andersson.*

(I. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 2 nästlidne februari har Kongl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 36) af samma dag föreslagit Riksdagen, att arbetaren August Andersson måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhöle entledigande från sin befattning vid myntverket, få under sin återstående lifstid af myntverkets medel åtnjuta ett årligt understöd till belopp af 600 kronor.

Af ofvannämnda statsrådsprotokoll inhemtas, hurusom arbetaren August Andersson i en till Kongl. Maj:t stäld skrift af den 7 juli 1898 anhållit, att, när han, som sedan september månad 1872 haft anställning vid myntverket och sedan dess oafbrutet arbetat derstädes, under tiden ådragit sig sjukdom, som så minskat hans arbetsförmåga, att det när som helst kunde väntas, att han ej vidare blefve i verkets tjänst användbar, samt Andersson, som hade stor familj att försörja, ej kunnat af sin aflöning bespara något för framtiden, Andersson måtte varda hugnad med någon pension eller årligt understöd för sina återstående lefnadsdagar; vid hvilken ansökning funnits fogadt ej mindre fräjdetyg, utvisande, att Andersson vore född den 28 januari 1841 och åtnjöte medborgerligt för-

troende, än äfven ett den 11 juni 1898 utfärdadt läkarebetyg af innehåll, att Andersson, som lede af kronisk magkatarr, då vore mindre arbetsför.

Öfver berörda ansökning hade myntdirektören afgifvit infordradt utlåtande af den 30 september 1898, deri myntdirektören vitsordat riktigheten af sökandens förenämnda uppgifter, hvarjemte myntdirektören vidare anført, att, med hänsyn dertill att sökandens helsa under en längre tid af sistnämnda år varit ganska dålig och sökanden befunnits lida äfven af de minst ansträngande göromål, som förekomme vid myntverket, det utan tvivel vore i hög grad önskligt för sökanden att kunna lemna sin tjänst och komma i åtnjutande af något årligt understöd; att, då det numera inom den enskilda industrien vore ganska vanligt, att arbetare, som gjort sig deraf förtjente, erhöille pension, när de till följd af förminskade arbetskrafter icke längre kunde försörja sig, det syntes nödvändigt, att vid en statens verkstad och i synnerhet en sådan som myntverkets, der det vore af största vigt att städse hafva pålitliga och redbara arbetare, arbetarne bereddes enahanda förmån; att någon särskild pensionskassa för myntverkets arbetare ej funnes och icke heller lätteligen kunde bildas, enär de derstädes fast anstälde arbetarne voro allt för få, för att deras årliga bidrag skulle kunna uppgå till något betydande belopp, samt det ej vore lämpligt, att pensionsafgifter affordrades samtliga arbetare, som vunne anställning vid verket, enär man derigenom skulle likasom gifva hvar och en af dem ett löfte om anställning på lifstid, ett löfte, som ej kunde infrias, emedan göromålens omfång vid myntverket vore så vexlande, att arbetarnes antal vissa år måste betydligt ökas och andra år inskränkas till det minsta möjliga; att sökanden visserligen endast uppnått en ålder af 57 år och arbetat vid myntverket i 26 år, men i allmänhet icke vore mer arbetsför än andra arbetare, som vore 10 år äldre; att det för den skull vore synnerligen önskligt, att sökanden finge komma i åtnjutande af så stort årligt understöd för sin återstående lifstid, att han kunde helt och hållet lemna sin befattning; att sökandens aflöning under de tio sistförflutna åren i medeltal utgjort 1,242 kronor och för år 1897 uppgått till 1,450 kronor; samt att myntdirektören på grund af hvad sålunda anförts hemstälde, att sökanden måtte beredas en årlig pension af 600 kronor.

Statskontoret, hvars yttrande i frågan genom remiss jemväl infordrats, hade i utlåtande af den 21 november 1898 anført, att, enär staten icke syntes hvarken kunna eller böra underdraga sig den arbetsgifvare i allmänhet tillkommande pligten att i sin mån, så vidt möjligt, sörja för en

i tjensten åldrad, sjuklig tjenares återstående dagar — helst der af denne, såsom här syntes vara förhållandet, vid arbetets utförande kräfts särskild pålitlighet och redbarhet — statskontoret funne ansökningen förtjena afseende; och då statskontoret icke hade något att erinra mot det pensionsbelopp, myntdirektören för sökanden förordad, hade embetsverket biträdt myntdirektörens i ämnet gjorda hemställan.

Vid ärendets föredragning den 22 december 1898 hade Kongl. Maj:t funnit ansökningen icke till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

I en till Kongl. Maj:t stäld skrift af den 16 augusti 1899 hade nu sökanden förnyat sin anhållan, att Kongl. Maj:t måtte, med afseende å sökandens långvariga tjenstetid, hugna honom för hans återstående dagar med någon pension eller årligt understöd. Vid denna ansökning hade fogats dels ett fräjdbeleg, af samma innehåll som det förut af sökanden företedda, dels ock två den 22 och den 24 nästföretgånga juni utfärdade läkarebeleg, af innehåll, det förra att sökanden, som lede af kronisk magkatarr, på grund deraf vore mindre arbetsför, och det senare att sökanden, som lede af neurastheni, kronisk magkatarr och scorbut, för närvarande ej vore arbetsför.

Äfven öfver den nu föreliggande ansökningen hade myntdirektören och statskontoret afgifvit infortrade utlåtanden, myntdirektören den 28 november 1899 och statskontoret den 1 december samma år.

Myntdirektören hade vid sitt utlåtande fogat ett af läkaren för myntverkets arbetarepersonal, distriktsläkaren Carl Borg, den 23 november 1899 meddeladt intyg, att sökanden, som sedan 12 å 13 år lidit af neurastheni, anämi och kronisk magkatarr, för närvarande och enligt läkarens åsigt för all framtid vore oförmögen till något arbete, hvarigenom han kunde vara till gagn för det verk, der han hade anställning, eller att kunna försörja sig sjelf; och hade myntdirektören för egen del anført, att i anledning af sökandens först gjorda ansökning myntdirektören i sitt då afgifna yttrande hufvudsakligen på eget omdöme om sökandens helsotillstånd grundat sitt uttalande om önskvärdheten af att denne snart skulle kunna helt och hållet lemna sin tjenst och komma i åtnjutande af något årligt understöd, att sökandens helsotillstånd nu försämrats, så att, ehuru sökanden efter åtnjuten ledighet under $2\frac{1}{2}$ månader vid återinträde i sin befattning vid myntverket sistlidne augusti månad kunnat deltaga i vissa lättare arbeten, hans krafter likväl nu åter vore betydligt nedsatta, samt att, då af förenämnda af distriktsläkaren Borg afgifna intyg syntes framgå, att sökanden numera, enligt läkarens åsigt, vore obotligt sjuk och för all

framtid oförmögen att förrätta sådant arbete, att han derigenom kunde vara till gagn för myntverket eller försörja sig sjelf, myntdirektören vid sådant förhållande och under återopande af sitt förra utlåtande i frågan hemstälde, det Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida icke på grund af ofvanberörda omständigheter tillräckliga skäl nu föreläge att aflåta proposition till Riksdagen angående beviljande af en pension till sökanden af 600 kronor om året.

Statskontoret hade, med återopande af det utlåtande, embetsverket den 21 november 1898 afgifvit i denna fråga, och med särskildt fästadt afseende å innehållet af distriktsläkaren Borgs nyss omförmälda intyg angående sökandens sjuklighet och framtida oförmåga att sig med eget arbete försörja, biträdt den af myntdirektören gjorda hemställan.

Då på grund af förenämnda, af distriktsläkaren Borg den 23 november 1899 meddelade intyg numera antagas finge, att sökanden af sjukdom vore urständsat att längre bestrida sin befattning vid myntverket eller att genom annat arbete försörja sig och sin familj, hemstälde departementschefen, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra den framställning, ifrågavarande proposition innefattar.

Utskottet anser visserligen, att understöd bör tilldelas ofvanbemälda Andersson, men bör enligt utskottets förmenande detta understöd bestämmas till 500 kronor, hvarigenom Andersson skulle komma att åtnjuta samma pension, som enligt Riksdagens senaste beslut i allmänhet tilldelats de vaktmästare i embetsverken, hvilkas pensionsrätt varit föremål för Riksdagens särskilda pröfning. Utskottet hemställer alltså,

att arbetaren August Andersson må från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhåller entledigande från sin befattning vid myntverket, under sin återstående lifstid af myntverkets medel åtnjuta ett årligt understöd till belopp af 500 kronor.

Stockholm den 16 mars 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.